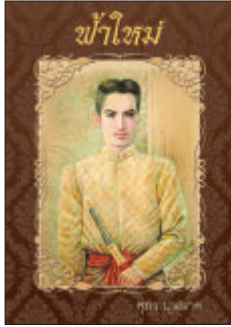

ฟ้าโหล่ม

๑

www.puendee.com

นวนิยายไทย

ฟ้าใหม่ เล่ม ๑ • สุกร บุนนาค

พิมพ์เฉพาะบทที่ ๑-๖ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา ๒๕๑๐

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ฉบับสมบูรณ์ : ธันวาคม ๒๕๓๔

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : สำนักพิมพ์สามัญชน, มิถุนายน ๒๕๓๗

พิมพ์ครั้งที่ ๓ : สำนักพิมพ์ภาพพรพิรินทร์, มิถุนายน ๒๕๔๗

พิมพ์ครั้งที่ ๔ : สำนักพิมพ์เพื่อนดี, ตุลาคม ๒๕๕๖

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

ภาพปก-ออกแบบ : ฟรุ๊ต สมศิริไทย

ราคาชุดละ : ๗๐๐ บาท (๒ เล่ม)

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สุกร บุนนาค.

ฟ้าใหม่ เล่ม ๑.-กรุงเทพฯ : อักษรโสภณ, ๒๕๕๖.

๕๕๕ หน้า.

๑. นวนิยายไทย. I. ชื่อเรื่อง.

๘๕๕.๕๑๓

ISBN-ชุด 978-974-253-387-8

เจ้าของ

ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์

ผู้จัดการสำนักพิมพ์

บรรณาธิการสำนักพิมพ์

กองบรรณาธิการ

ศิลปกรรม

คอมพิวเตอร์

พิมพ์และจัดจำหน่าย

บริษัทอักษรโสภณ จำกัด

สันติ ส่งเสริมสวัสดิ์

สุดารัตน์ ส่งเสริมสวัสดิ์

กนกพันธ์ สุนทรภมลวัฒน์

รัชชน ตรีธรรมวุฒิกุล ยศวดี เป็นประเสริฐ ดันติมา แซ่ตั้ง

สมยงค์ คงใจ สุทธิราย เสตรา สารัตน์ วงศาโรจน์

รจนา คงทน สุรินทร์ ออมระประดิษฐ์

สำนักพิมพ์เพื่อนดี บริษัทอักษรโสภณ จำกัด

เลขที่ ๕๘ ซอยนาคาศัพท์ (แยก ๕) ถนนสุขุมวิท ๓๖

แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๕๘-๕๘๕๗, ๐-๒๒๕๘-๕๘๖๑-๒

โทรสาร ๐-๒๒๕๘-๕๑๓๐

Homepage : <http://www.puendee.com>

<http://www.facebook.com/puendee>

คำนำ

สุริยา รัตนกุล

ธิดาของคุณศุภร บุนนาค

ถ้าหนังสือเรื่อง ‘ฟ้าใหม่’ เป็นคน ก็จะต้องกล่าวว่า เป็นคนที่มีดวงชะตา
ระหกระเหินไม่ใช่น้อย คุณแม่เริ่มเขียนหนังสือเรื่องนี้ในราวพ.ศ. ๒๕๐๘ เขียน
ตอนต้นจนจบ (คือจนจบบทที่ ๖) และได้ร่วมพิมพ์เป็นเล่มในพ.ศ. ๒๕๑๐ จัด
จำหน่ายจนขาดคราวไป แต่คุณแม่ก็มีได้แต่งต่อ จนมาเมื่อราวพ.ศ. ๒๕๑๓ มี
ท่านผู้ใหญ่ผู้ที่คุณแม่รักเคารพอย่างยิ่ง และเป็นผู้มีบุญคุณต่อครอบครัวของเรา
ได้แสดงความชมชื่นในหนังสือเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และแสดงความประสงค์จะอ่านต่อ
ด้วยท่านนั้นเป็นผู้รักพระราชวังโบราณแห่งกรุงศรีอยุธยา และใคร่ทราบเรื่องราว
ของกรุงศรีอยุธยาในระยษะท้าย คุณแม่จึงได้ใช้ระยะเวลาช่วงท้าย ๔ ปีในชีวิตของ
ท่าน คือพ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๗ แต่งต่อจนจบ เป็นต้นฉบับที่พิมพ์ด้วยพิมพ์ดีด
ยาวถึง ๘๗๐ หน้ากระดาษ แต่แล้วคุณแม่ก็ไม่มีโอกาสได้เห็นหนังสือนี้พิมพ์เป็น
เล่ม ท่านด่วนจากไปเสียก่อนด้วยโรคไตวายเฉียบพลันในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๗
ด้วยวัยเพียง ๕๓ ปี

เนื่องจากท่านจากไปอย่างกะทันหันมาก เข้าโรงพยาบาลเพียง ๑๗ วันก็
ถึงวันสุดท้าย จึงไม่ได้ส่งเรื่องต้นฉบับหนังสือเรื่องนี้ไว้ ในตอนที่สำรวจต้นฉบับ
นวนิยายและหนังสือที่ท่านแต่งทั้งหมด เพื่อเขียนประวัติลงหนังสือในงานพระราช-
ทานเพลิงของท่านก็ไม่ได้พบต้นฉบับหนังสือเรื่อง ‘ฟ้าใหม่’ นี้ ทายาทจึงคิดกันว่า
ท่านแต่งไว้ไม่จบ และได้ตอบบรรดาท่านผู้อ่านที่ติดตามถามข่าวคราวของ ‘พ่อแสน’
และ ‘แม่เรณูฉนวน’ ไปได้ ต้นฉบับมีเพียงแค่นั้น

ครั้นมาถึงในเดือนมกราคม ๒๕๓๔ นี้ อันนับเป็นเวลา ๑๗ ปีให้หลัง
จากที่ผู้ประพันธ์สิ้นชีวิตไป ทายาทได้พบกับท่านผู้มีพระคุณอย่างยิ่งกับครอบครัว
ของเราท่านนั้นอีก ท่านได้ขอให้เรานำหนังสือเรื่อง ‘ฟ้าใหม่’ ไปให้อ่านอีกครั้ง
และปรารถนาเรื่องน่าจะมีตอนต่อไปของเรื่องนี้จนจบมาถึงตอนสร้างกรุงเทพฯ และ

บอกว่าทนายทศวรรษจะแต่งตั้งอ พวกเราก็อากันคิดเรื่องนี้ว่าควรจะทำประการใดดี ด้วยทนายถึงแม้ว่าจะได้รับการศึกษาทางวิชาอักษรศาสตร์ แต่ก็ไม่มีผู้ใดเป็นนักประพันธ์ เราทั้งบ้านทราบคุณค่าของหนังสือเรื่องนี้ และทราบว่าคุณแม่ตั้งใจแต่งเรื่องนี้ขึ้นในยามที่เหตุการณ์บ้านเมืองค่อนข้างผันผวน และมีคนบางคนแสดงความไม่รักชาติ และอาจจะปฏิบัติการตามแบบลูกหลานของ ‘พระยาพลเทพ’ ซึ่งเป็นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่อง ก็เพราะคุณแม่อยากจะทำให้ อิศราธิปไตยความเป็นไทยนั้น บรรพบุรุษของเราจะกลับมาได้ด้วยยากเพียงไร นอกจากนั้นเราก็อากันคิดว่า คุณแม่มีทฤษฎีของท่านอยู่ว่าเหตุที่กรุงศรีอยุธยาล่มไปนั้น มิใช่เพราะเหตุผลทางเศรษฐกิจแบบที่นักวิชาการชอบกล่าวอ้างกันเท่านั้น (คือนักวิชาการมักอ้างว่าที่กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าเข้ามาปล้นทำลายนั้น เป็นเพราะว่ากรุงศรีอยุธยาเจริญรุ่งเรืองทางการค้า มีแก้วแหวนเงินทองเพชรพลอย เป็นที่ล่อตาล่อใจของกองทัพต่างชาติ) แต่เป็นเพราะว่ากรุงศรีอยุธยาทรุดโทรมจากข้างใน นั่นคือความเสื่อมโทรมทางจริยธรรมของคนในเมืองเอง เห็นได้จากที่พ่อฆ่าลูกได้อย่างหน้าตาเฉยๆ และนางในราชสำนักก็หลงใหลมนต์ยาคุณไสยต่างๆ เป็นต้น คุณแม่เชื่อว่าทางฝ่ายข้าศึกได้ส่งคนมากระทำยาเย็บต่อสิริสง่าของเศวตฉัตรแห่งกรุงศรีอยุธยาจริงๆ ด้วยเหตุการณ์ในกรุงศรีอยุธยาตอนท้ายๆ เช่นที่บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ว่า องค์ขุนหลวงสุริยามรินทร์หลงใหลละครเรื่องอิเหนาตอนสักขีเสียจนไม่เป็นอันทำการป้องกันพระนคร หรือที่ว่าห้ามยิงปืนใหญ่ต่อสู้ข้าศึกเพราะเกรงนางในจะตกใจเสียงปืนนั้น น่าจะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ถ้าหากว่าผู้เป็นใหญ่ในกรุงศรีอยุธยาในเวลานั้นยังดำรงสติสัมปชัญญะสมบูรณ์อยู่ เหตุอาเพศและลางสังหรณ์ต่างๆ ในตอนจะสิ้นกรุงศรีอยุธยา เช่นเรื่องอิกาสีบตัวเองกับยอดพระมหาปราสาทนั้น เป็นเรื่องที่เราอ่านสืบทอดปากต่อปากมาในครอบครัวของเรา จนเมื่อคุณแม่เป็นเด็ก ๆ ก็ยังได้ยินเรื่องเหล่านี้อยู่ และคุณแม่เชื่อที่ท่านเจ้าคุณญาณรักขิต (ท่านมหาใจ) แห่งวัดบรมนิวาส ผู้ล่วงลับไปแล้วเมื่อพ.ศ.๒๕๐๖ ได้เล่าให้คุณแม่ฟัง (ตัวข้าพเจ้าผู้เขียนคำนำนี้ก็ได้รับฟังอยู่ในคราวนั้นด้วย) ที่ว่าท่านเจ้าคุณญาณรักขิตได้เคยไปนั่งบำเพ็ญภาวนาอยู่ในที่รกร้างในป่าพุทราที่เคยเป็นพระราชวังเดิมแห่งกรุงศรีอยุธยาเมื่อท่านยังเป็นพระหนุ่ม แล้วท่านนึกประมาทสนออยุธยาสมัยนั้นว่าข้าพเจ้า

ตาขาว ไม่ตั้งใจป้องกันบ้านเมือง แล้วได้มีปีศาจของนางในสมัยนั้นมาปรากฏเป็น
รูปนิตินในสมภพของท่าน แล้วชี้แจงให้ท่านฟังว่าคนไทยในสมัยนั้นไม่ได้ชั่วลาด แต่
เป็นเพราะ ‘ใจบ้านใจเมือง’ ถูกทางฝ่ายเขาทำอาถรรพณ์ฆาตกรรมแล้ว ท่านเจ้า-
คุณญาณรักชิตได้เล่าเรื่องนี้ให้คุณแม่ฟังในราวพ.ศ.๒๕๐๔ และนี่คงเป็นแรงบันดาลใจอันหนึ่งที่ทำให้คุณแม่คิดเขียนเรื่อง ‘ฟ้าใหม่’ ขึ้น

พวกเราทายาทเห็นคุณค่าในทางสร้างสรรค์ให้เกิดความรักชาติของหนังสือ
เล่มนี้ และก็อยากสืบทอดเจตนาของคุณแม่ในอันที่จะชี้ให้เห็นว่าความหลงใหล
มกมายเชื่อถือไสยเวทมนตร์ไสยศาสตร์ (ที่เริ่มจะเฟื่องฟูขึ้นมาอีกแล้ว ดังที่
ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ในสมัยของเรานี้) เป็นสิ่งที่เลวทรามไร้สิริมงคลต่อ
บ้านเมือง แต่ก็สนใจมีรูที่จะแต่งต่อเรื่อง ‘ฟ้าใหม่’ ให้จบได้อย่างไร ก็พอดีกับที่
วันหนึ่งในตอนปิดภาคฤดูร้อนเดือนเมษายน ๒๕๓๔ นี้เอง ได้ไปรื้อกล่องกระ-
ดาษเก่าของคุณแม่เข้าใบหนึ่งที่เก็บไว้ในตู้ในโรงรถ ก็ได้พบต้นฉบับ ‘ฟ้าใหม่’ นี้
ครบบริบูรณ์อยู่ในถุง เป็นที่น่าอัศจรรย์ใจนัก คิดว่าที่ต้นฉบับอยู่ในโรงรถคงเป็น
เพราะคุณแม่กำลังจะนำต้นฉบับนี้ไปส่งโรงพิมพ์อยู่แล้ว แต่มาบังเอิญล้มเจ็บและ
สิ้นชีวิตไปเสียก่อน ท่านอาจทราบด้วยญาณวิถีดของท่านว่าลูกหลานกังวลใจ
อยากหาทางแต่งต้นฉบับต่อให้จบ เป็นเครื่องบูชาคุณท่านผู้มีพระคุณต่อครอบครัว
เราให้ได้อ่านเป็นเครื่องบันเทิงใจ ท่านจึงมอบต้นฉบับอันเก็บงำไว้นานให้มาพิมพ์
ได้สมประสงค์

ทายาทได้จัดพิมพ์หนังสือ ‘ฟ้าใหม่’ นี้ตรงตามต้นฉบับที่คุณแม่แต่งไว้ ถึง
แม้ว่าบางแห่งท่านได้ใช้คำที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.
๒๕๒๕ เช่นใช้คำสร้อยของคำว่ายักษ์ เป็นยักษ์ ‘ปักทะเล้น’ หรือใช้คำสร้อย
ของคำว่าแต่ก่อน เป็น ‘ร้อนชะไร’ ฯลฯ หรือที่ใช้เขียนตามวิธีที่คนโบราณออก
เสียงในภาษาพูด เช่น เขียนว่า ‘สิดัน’ อาจารย์ แทนที่จะใช้ว่า ‘ซิดัน’ อาจารย์
หรือที่เขียนว่า กระซิบกัน ‘พาวๆ’ แทนที่เขียนว่า ‘ปาวๆ’ ฯลฯ ที่คงไว้ตาม
ต้นฉบับเดิมทุกอย่างก็เพราะเคารพต่อความประสงค์ของคุณแม่ที่จะให้ถ่ายทอด
ภาษาพูดที่คนโบราณใช้จริง ๆ คุณแม่เป็นคนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูใกล้ชิดจาก
คุณยายของท่าน ซึ่งเป็นชาววังในสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้อยู่กับคุณยายท่านนี้จนตัว

ท่านเองโตเป็นสาว ตลอดจนได้พบปะกับญาติและคนรับใช้เก่าแก่ซึ่งเป็นคนมีอายุ อยู่ในรุ่นที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วในสมัยรัชกาลที่ ๓-๔ อีกหลายคน ทายาทจึงไม่ต้องการจะตัดแปลงแก้ไขต้นฉบับให้ใช้ภาษามิตรไปจากที่คุณแม่เขียนไว้ ความรู้ในเรื่องโบราณหลายอย่างของคุณแม่ เช่น เรื่องผ้าโบราณ เรื่องวิธีการทำทองอย่างช่างทองไทยโบราณ ตลอดจนความเข้าใจในเรื่องการทำสมาธิภาวนาของท่าน เป็นเรื่องที่ทราบกันดีในวงญาติ ดังนั้นทายาทจึงคงต้นฉบับไว้อย่างที่คุณแม่เขียนไว้โดยมิได้แก้ไขตัดแปลง หวังใจว่าท่านผู้อ่านจะได้ความรู้และความบันเทิงจากหนังสือนี้ตามที่ผู้แต่งปรารถนา ในตอนท้ายของคำนำนี้ได้นำเอาประวัติของท่านที่ท่านเป็นผู้แต่งไว้เอง และไม่เคยลงพิมพ์ที่ใดมาลงไว้ด้วย ประวัตินี้ท่านคงจะเขียนไว้ในราวพ.ศ.๒๔๑๐ อันเป็นระยะที่ท่านกำลังแต่งเรื่อง 'ฟ้าใหม่' นี้อยู่

ประวัติ สุภร บุนนาค

ขณะนี้อายุสี่สิบหก เป็นลูกคนที่สามของพ่อแม่ เรียนหนังสือที่โรงเรียนเสาวภา สตรีวิทยา มาจบที่ราชินี เตรียมอุดม และรับปริญญาปี ๒๔๘๗ ได้ อ.บ. สมัยนั้นยังไม่มีเกียรตินิยม แต่ถึงมีก็ไม่แน่ใจว่าจะได้ เพราะเวลาเรียนหนังสือก็อย่างนั้นๆเอง ไม่เก่งกาจพิสดารอะไร

สมรสเมื่อปี ๒๔๘๗ นั้นเอง มีบุตรหญิงคนเดียว ขณะนี้กำลังเรียนปีที่สี่ในคณะอักษรศาสตร์ ไม่ช้าก็จะจบแล้ว ชีวิตที่ผ่านมาเน้นธรรมดาสามัญเต็มที เพราะไม่ใช่ลูกคนแรกคนเดียว หรือคนสุดท้าย บิดามารดาเป็นครอบครัวที่อยู่กินกันเป็นปกติ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีปัญหาอะไรเดือดร้อนหรือทำให้ชีวิตแกร่งกร้าวตรงไหน เหมือนผู้หญิงธรรมดาสามัญทั่วไป ที่ชื่อ 'สุภร' แปลว่า 'สวยและสว่างแจ่มใส' บิดามีความรู้ทางภาษาไทย เพราะท่านคือศาสตราจารย์พระวรวงศ์วิสิฐ ที่ท่านตั้งชื่อให้อย่างนั้น เพราะเกิดวันศุกร์ และเพราะบางทีท่านคงอยากให้โตขึ้นสวยสักหน่อย เหตุที่เมื่อเด็ก ๆ นั้นซิวหรือเหลื่อเกิน

การเขียนหนังสือ เขียนเพราะอยากเป็นอะไรสักอย่างหนึ่งที่เป็นทางถนัดของตัวเอง และเพราะเกิดมากับกองหนังสือ บิดามีอาชีพเป็นครูภาษาไทย หนังสือที่บ้านมีมาก ที่แปลกนั้นคือ คุณยายผู้ชราเป็นครูคนแรกที่สอนอ่านและเขียน คนที่เกิดเมื่อร้อยปีก่อนนี้ มีคนรู้หนังสือน้อย แต่คุณยายรู้ถึงขนาดสอนอ่านเขียนและเลขอย่างต่ำๆได้ การศึกษาขั้นต้นจึงเริ่มที่บ้าน เพราะคำว่าโรงเรียนอนุบาลยังไม่อุบัติขึ้นในชีวิตของคนไทยสมัยนั้น อยู่บ้านจนอายุเก้าขวบจึงเข้าโรงเรียนเสาวภาเป็นแห่งแรก เพราะใกล้บ้าน ไม่ใช่เพราะอะไรทั้งนั้น โรงเรียนที่วัดชื่อเสียงด้วยความแพ่งก็ยังไม่อุบัติขึ้นในโลกเมืองไทยเช่นกัน

บิดาสอนภาษาอังกฤษ และกายัพย์ กลอน โคลง ฉันท์ต่อ แต่สำหรับกายัพย์กลอนโคลงฉันท์นี้ คุณยายและน้ามีส่วนให้การอบรมมากเท่าหรือจะมากกว่าคุณพ่อเสียอีก เรื่องวรรณคดีต่างๆเช่น อิเหนา พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน รามเกียรติ์ ราชชาธิราช ละครนอกละครในและโบราณคดี ต้องยกให้คุณยายและน้าเป็นผู้ได้รับเกียรติในการให้ความรู้ นอกจากนี้ บิดาเป็นผู้สอนเรื่องดนตรีด้วย

อย่างน้อยๆ ก็ให้รู้จักฟังเป็น การฟ้อนรำ คุณยายซึ่งเป็นละครหลวงรัชกาลที่ ๔ เหมือนกัน แม้จะเป็นรุ่นเด็กและไม่ทันได้ออกโรงก็สิ้นรัชกาล ท่านสอนให้เล็ก ๆ น้อย ๆ พอดูเป็นอีกเหมือนกัน ไม่ถึงกับเก่งกาจและออกโรงได้ นอกจากนี้ การช่างและการเรือนก็คุณยายอีกนั่นแหละที่สอนให้ มีความรู้สึกรู้ว่าบุญคุณของยายกับ น้ำนี้ท่วมหัว ส่วนแม่ฉันถึงแก่กรรมไปเร็ว คนที่เป็นครูนั้นยังมีอีก ในระยะยี่สิบปี หลังนี้เป็นศิษย์ท่านหญิงพูนกับท่านหญิงพัฒนา^๑

เป็นเด็กที่เกิดมาในระยะเวลาที่สมัยกำลังจะเปลี่ยน เพราะพออายุได้สิบสองก็ เปลี่ยนการปกครอง แบบอย่างของชีวิตที่ได้เคยเห็นมาครบรอบอายุหนึ่งก็เปลี่ยนไป เหมือนกลับหน้ามือเป็นหลังมือ พออายุยี่สิบก็เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง คนไทย เดี่ยวนี้กับคนไทยปลายสมัยรัชกาลที่ ๖ เกือบจะไม่รู้จักรักกัน เพราะทุกอย่างเปลี่ยน ไปหมด ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะธรรมดาของโลก ถ้ารู้เท่าเสียแล้วก็ไม่แปลกอะไร

ความรู้และการอบรมจากชีวิตที่ผ่านมา หรือชีวิตวัยเยาว์นำมาใช้ได้มากใน การเขียน เพราะให้ตัวอย่างในการเปรียบเทียบและสอนให้รู้จักยับยั้งใจ ไม่ตื่นตื่น ไปกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเองโดยเฉพาะ หรือกับสังคมที่ล้อมรอบ

ได้กล่าวแล้วว่า ที่เริ่มงานเขียนเพราะอยากหาสิ่งที่ตนทำได้ดีที่สุดสักอย่าง หนึ่ง ได้เคยทำมาหลายอย่าง เช่น ตัดเสื้อ และการฝีมือ ดอกไม้ ทำอาหาร คาวหวาน ในที่สุดก็รู้สึกว่าจะทำอะไรดีเท่าเขียนหนังสือไม่ได้ เพราะไม่มีความ อุดหนุนสำหรับงานประณีต เช่นงานดอกไม้หรือดนตรี ที่พูดว่าประณีต หมายความว่า ประณีตทางใช้มือ และการฝึกฝนดนตรีและงานฝีมือต่าง ๆ ต้องใช้เวลานานมาก ในการฝึกกว่าจะทำได้ดี เพราะมีแบบอย่างของคนอื่นเขาบังคับขบอยู่ แต่การเขียน หนังสือเป็นงานที่มีลักษณะของตัวเอง แสดงออกมาได้เต็มที่

การเขียนหนังสือ ถึงแม้คนเขียนจะมีอิสระในการแสดงความจริงใจของตัว แต่คนที่เขียนได้ดีนั้นก็ต้องมีแบบอย่างที่ดีไว้ให้ดูเหมือนกัน การเขียนได้ไพเราะ ด้วยการเลือกถ้อยคำและรูปประโยคนี้เป็นกำไรของผู้ที่ได้ผ่านงานของครูบาอาจารย์ มามาก ถ้าจะเขียนโดยอิสระ ไม่แยแสกับอะไรเลยแล้ว ก็จะต้องตั้งกลุ่มใหม่ ซึ่ง

^๑ หมายถึง ม.จ.หญิงพูนพิศมัย และ ม.จ.หญิงพัฒนาฯ ดิศกุล

เปรียบเหมือนการเล่นลอตเตอรี่ อาจได้รับความนิยม หรือไม่ก็ต้องเปลี่ยนไปอีก เพราะประสบความล้มเหลว

แต่การที่เขียนโดยตั้งต้นมาแต่พื้นฐานเช่นที่ตัวเองของผู้พูดนี้ตั้งต้นมาก็ไม่ใช่เพราะต้องการลอกแบบหรือเพราะไม่กล้าเสี่ยง การเสี่ยงนั้นถึงจะทำอะไรก็ตามเสี่ยงทั้งนั้น คนหน้าใหม่ที่ก้าวออกไปไม่ว่าในสนามไหนนั้น ต้องเสี่ยงกับความพลาดหรือความสำเร็จทุกคน เพราะฉะนั้น การที่เลือกเขียนแบบที่กำลังทำอยู่นี้คือ ประเด็นกับภาษาไทยที่ใช้และการลำดับรูปเรื่องนั้น เป็นเพราะเห็นว่าแบบนี้เป็นแบบที่เหมาะสมกับรสนิยมของตัวเอง ไม่ใช่เพราะกลัวอะไรหรืออยากจะทำลอกแบบใคร

นักเขียนรุ่นครูบาอาจารย์ คือสมัยที่หนังสือพิมพ์และวารสารต่าง ๆ เริ่มปรากฏขึ้นในเมืองไทยใหม่ๆ เป็นนักเขียนที่ประจักษ์กับงานของตนเป็นส่วนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานด้านนี้เพิ่งเริ่มเปิดสนามในเมืองไทย วัตถุประสงค์ยังมีให้ต่างคนต่างเลือกอยู่มาก ไม่ต้องลอกแบบกันก็ได้ และคนที่จับงานหนังสือเหล่านี้ ส่วนมากเป็นคนที่มีอาชีพทางครูบาอาจารย์ หรือข้าราชการ และคนที่มีความรู้มาก ๆ มาก่อนทั้งสิ้น ไม่มีใครกล้าสู้มั่วๆ เพราะฉะนั้น ไม่ว่าใครก็สร้างผลงานชนิดประจักษ์กันนั้น อย่างน้อยก็ในทางภาษา

เพราะเหตุที่คลุกคลีอยู่กับกองหนังสือ และเพราะชีวิตที่ผ่านมาได้เกิดมาในสมัยที่คนชั้นครูเหล่านี้ได้ทิ้งตัวอย่างที่ดีไว้ให้ใหม่ๆ ผู้เขียนเรื่องนี้จึงรับอิทธิพลแวดล้อมนี้เข้าไว้ด้วยมาก เพราะไม่เคยรังเกียจคำว่าศิษย์มีครูหรืออุปาทาน

เริ่มงานเขียนในราวปี ๒๔๙๓ ประมาณสิบห้าสิบหกปีมานี้ เรื่องแรกที่เขียนชื่อเรื่อง 'น้ำใหม่พื้นใหม่' เป็นเรื่องสั้น กำลังจะพิมพ์รวมเรื่องออกเร็ว ๆ นี้ นำไปยื่นให้คณะหนังสือพิมพ์ที่ไหนก็ไม่มีใครเขานำลงให้ ไม่ใช่เพราะอะไร เพราะเขาอ่านลายมือไม่ออก เขาก็เกียจแคะ ได้อาศัยเพื่อนดี คือ คุณช่อม ปัญญาพรรคอุตสาหกรรมฯ ไปนั่งแคะที่ละตัวไว้ในโฆษณาสาร เพราะเป็นบรรณาธิการอยู่ที่นั่น ต้องนับว่าเป็นมิตรอุปการะโดยแท้ ไม่มีคำว่าอิฉฉาหรือกลัวคนอื่นจะแข่งที่อยู่เลย เพราะเขาจะปิดทางเสียก็ได้ แต่ช่อมเป็นคนปราศจากนิสัยเหล่านี้

พอได้ลงเสียเรื่องหนึ่งแล้วได้รับคำบอกเล่าให้เขียนไปลงที่ไหนก็ได้ทั้งนั้น เขาจับทั้งนั้น จึงเขียนเรื่อยมา เรื่องสั้นเขียนไว้ประมาณห้าสิบเรื่องหรือกว่านั้น พิมพ์

รวมเล่มชุดแรกคือ ‘รอบตะเกียงลาน’ ต่อมาถึงชุด ‘ลมเย็น’ ที่กำลังขายอยู่ขณะนี้ จะมีชุดต่อไปตามมาในเร็ววันนี้

เรื่องยาวเรื่องแรกคือ ‘ปาริชาตลวง’ เก็บเหตุการณ์ที่ได้เห็นยามสงคราม มาบันทึกไว้ เรื่องที่สองคือ ‘รสลิน’ เป็นเรื่องชีวิตระหว่างและหลังสงครามเช่นกัน เรื่องที่สามคือ ‘รณเมธัสายพระพุทธรบาท’ เรื่องที่สี่คือ ‘แม่ความตายมาพราก’ กำลังจะเขียนเรื่องที่ห้าที่หกต่อไปมีเค้าโครงไว้แล้ว

การเขียนต้องมีทั้งโครงเรื่องและจุดหมาย ไม่อย่างนั้นก็เป็นเหมือนเสื้อร้อย เสื้อโอหลที่เขาดัดไว้ขาย ไม่ตั้งใจคนอ่าน และไม่นำความภูมิใจมาให้แต่ประการใด

ไม่เคยสมมุติตัวเป็นนางเอก เพราะไม่เคยมีชีวิตอย่างนั้น ถ้าได้เป็นเจ้าของ หรือแต่งงานกับเศรษฐีไปแล้ว ก็คงไม่ต้องมานั่งเขียนหนังสือและทำงานเป็นเลขานุการ กินเงินเดือนเขาอยู่อย่างนี้

ชีวิตที่ผ่านมา ได้รู้ได้เห็นนั้น มีประโยชน์ในข้อที่เก็บเอารายละเอียดของจริงมาประดับเข้าไปในเรื่อง ยกตัวอย่างเรื่องการทำทองหรือการทำน้อบไทย หรือชีวิตครอบครัวที่มีคนอยู่หลายรุ่นและหลายชั่วอายุคน ถ้าได้รายละเอียดชนิดจากปากเจ้าของเรื่อง หรือได้เห็นกับตา คือที่เขาเรียกว่า ‘เฟลด์เฮนดไนว์เล็ดจ์’ อย่างนี้ จะทำให้เรื่องน่าอ่าน เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา

ถ้าจะถามว่าชอบเรื่องไหนมาก ในขณะนี้ชอบเรื่อง ‘แม่ความตายมาพราก’ มากที่สุด เขียนด้วยเจตนาดังที่ได้พบตอนจบเรื่อง คือพยายามรักษาภาษาที่ไพเราะ และชี้ให้เห็นว่าเรื่องอันเล่นหรือนวนิยายที่จะทำให้คนติดใจนั้น ไม่จำเป็นต้องเต็มไปด้วยกลิ้งกลิ้งหรือโลกีย์แต่ประการใด ไม่ต้องพูดกันหยาบๆ หรือส่องแสงส่องงามคนก็ติดใจ อีกอย่างหนึ่ง ถ้าจะเป็นไปได้ในข้อที่ว่า คนไทยด้วยกัน ในต่างแดนต่างด้าวมีอยู่มากมาย นอกจากที่อยู่ในประเทศไทยนี้ เรื่อง ‘ฟ้าใหม่’ ก็เป็นเรื่องที่ชอบมาก เป็นเรื่องแรกที่ยากลองแต่งเรื่องอิงประวัติศาสตร์ดูบ้าง ถือเป็นเรื่องที่ใช้ฉากของจริง ชาวของทุกอย่างที่เอามาเข้าฉากก็พยายามให้สมจริง เป็นของในสมัยให้มากที่สุด แต่ตัวละครนั้นแต่งขึ้นทั้งนั้น ดังนั้นจึงพยายามจะไม่เรียกชื่อตัวละคร แต่เรียกว่าคุณคนกลาง คุณคนเล็ก ฯลฯ แทน ผู้อ่านที่ชอบประวัติศาสตร์อยู่แล้วก็พอทราบว่าจะตั้งใจจะให้หมายถึงใคร ตั้งใจไว้ว่าถ้าคนชอบ

เรื่องอย่างนี้ต่อไปจะลองแต่งเรื่องของบรรพบุรุษทางเวียงจันทน์ดูสักเรื่องหนึ่ง ๒ ...

ศุภร บุนนาค
(ราวปีพ.ศ. ๒๕๑๐)

ผลงานของศุภร บุนนาค

นวนิยาย : ปารีชาตลวง (๒๔๙๗)

รสลิน (๒๕๐๒ และ ๒๕๐๖)

แม่ความตายมาพราก (๒๕๐๙)

รกเมล์สายพระพุทบาท (๒๕๑๐)

ฟ้าใหม่ (๒๕๑๐, ๒๕๓๔ และ ๒๕๔๗)

แผ่นดินยังกว้าง (๒๕๑๑)

เกลียวทอง (๒๕๑๒)

ไม้ร่วมกอ (๒๕๑๓)

บุญเพรงพระหากสวรรค์ (๒๕๑๕)

ขอบฟ้าฤจะกิน (๒๕๑๖)

รวมเรื่องสั้น : ลมเย็น (๒๕๐๙)

คนซื้อฝัน (๒๕๐๙)

ที่รัก (๒๕๑๐)

รอบตะเกียงลาน (๒๕๑๒)

สารคดี : สัมบัติกวี (๒๕๐๓ และ ๒๕๑๖)

ร้อยกรอง : ผืนไผ่ทูล้ำ แหล่งคุณ (๒๕๑๖)

หมายเหตุ : พ.ศ. ในวงเล็บหมายถึงปีที่ผลงานได้รับการตีพิมพ์รวมเล่ม สำหรับผลงานประเภทร้อยกรอง ศุภรได้แต่งประกวดชิงรางวัลของธนาคารกรุงเทพ ซึ่งต่อมาได้รับรางวัลวรรณกรรมไทยชั้นที่ ๑ นอกจากนี้แล้ว ศุภร บุนนาคยังได้รับการยกย่องประกาศเป็นนักเขียนเรื่องสั้นดีเด่น ในรอบร้อยปีเรื่องสั้นไทยอีกด้วย

^๒ ต่อมาได้แต่งจริง ๆ คือเรื่อง ‘บุญเพรงพระหากสวรรค์’ พิมพ์พ.ศ. ๒๕๑๕ และประวัติที่คุณแม่เขียนไว้เองมีเพียงเท่านี้ - สุริยา รัตนกุล

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
ประวัติ ศุภร บุนนาค.....	ค
อยุธยาขึงฟ้า.....	๑๕
ภาพประทับใจ.....	๓๑
เหตุสังหารณ์.....	๕๖
รั่มโพธิ์รอน.....	๑๑๙
ดาวหาง.....	๑๖๖
ฝากตัวเป็นศิษย์.....	๒๐๗
ปริศนารัก.....	๒๖๖
กลองศึก.....	๓๐๔
คำทำนายเมื่อเดือนตก.....	๓๔๒
กลับหัวเป็นก้อย.....	๓๕๔
ความสุขตั้งสายฟ้าแลบ.....	๓๙๒
ขุนหลวงลาวดี.....	๔๑๖
ดอกมะเดื่อของหายาก.....	๔๔๗
ผ่อนลมหายใจ.....	๔๘๕
แสงช่วงดวงสุดท้าย.....	๕๐๒
ประจักษ์ใจ.....	๕๓๖
อิกาคาบไฟ.....	๕๕๖

ฟ้าไหม้

ศุภร บุนนาค

Sample Text

SAMPLE PDF

อยุธยาที่ยังฟ้า

ขณะนั้นเป็นเวลาอาทิตย์เพ็งอัสดงลับดวงไปเพียงครู่ ชุณหปักษ์
ค่อนข้างแก่ใกล้วันอุโบสถเพ็ญเต็มดวงเดือนเจ็ด พุทธศกัลงได้ ๒๒๘๙ พรรษา
เป็นปีที่ ๑๔ ในแผ่นดินพระมหารัชมหาราชธิราช เมื่อตะวันเพ็งลับดวงไปไม่ถึง
ห้าบาทนาฬิกา แสงสิ่งโลกยังทาบหาท้องฟ้าซีกอัสดงเป็นสีทองสุกก่ำ แต่ภาคกลาง
ท้องฟ้านั้นลึมืดสนิทแล้วแลดวงเดือนนั้นก็ชิงช่วงเวลารุ่งซ่งครกเยี่ยมขอบฟ้าขึ้นไร ๆ
ภาพเช่นนี้เป็นภาพชวนดูอย่างยิ่ง เพราะดวงเดือนแต่แรกเยี่ยมขอบฟ้าขึ้น มีสีฐาน
ดั่งลูกเงินดวงใหญ่ ต่อเมื่อเขจรจรัสขึ้นกลางฟ้าแล้วจึงค่อยลดสีฐานลงกลายเป็น
โคมเงินดวงเล็กลอยลืออยู่กลางแผ่นฟ้า อากาศเหนือน้ำเย็นน้อยฉิวเพราะแรงลม
เป่า และน้ำนั้นก็เปี่ยมฝั่งดั่งจะกระดอนคลื่นขึ้นถึงพื้นเรือนแพ ทั้งนี้เพราะพระพาย
และแม่พระคงคาเธอเป็นมิตรสนิทสมานฉันท์กันกับพระจันทร์เจ้า มักไปมารักษา
เวลาให้ทันถึงกันเป็นนิตย์

ในเวลาเช่นนี้เป็นยามแสนสบายสำหรับฝูงชนทั้งชายหญิง เขาเหล่านั้นเสร็จ
กิจการหาเลี้ยงชีพประจำวันตามอัธภาพ ได้เสพอาหารเอมโอบโภชนาพร้อมหน้า
ลูกเต้า แล้วก็เป็นเวลาสำหรับจะนั่งเหยียดยาวอยู่หน้าเรือน และเรือนผู้ใดเล่าจะ
น่านั่งเหยียดเท่ากินลมเล่นเหมือนเรือนของประชาชนผู้มีนิวาสถานอยู่แนวหน้า
หน้าเมืองอันมีนามว่า 'กรุงศรีอยุธยา' บุรุษหนึ่งยืนเสพสุขารมณ์อันเกิดจากทัศนีย-
ภาพท้องน้ำหน้าเมือง ร่างสูงตระหง่านได้ส่วนลัดสมชายของเขาค้อมลงเล็กน้อย
เพราะยืนอยู่ในอิริยาบถที่ใช้ข้อคอกเท่านั้นลูกคางไว้ เขายันข้อคอกไว้กับลูกกรงหิน
สีเขียวสูงเพียงเอว ลูกกรงนั้นเป็นหินสีเขียวคร่ำลายประแจเงิน แสดงหลักฐานอัน
ใหญ่โตโอโงงของผู้เป็นเจ้าของเคหาสน์ ที่ที่เขาอยู่นั้น จะว่าเป็นทำนน้ำหรือจะ
ว่าเป็นหน้ามุขของตัวเรือนก็ได้ เพราะเรือนที่เขาอยู่ทรวดทรงสีฐานแปลกจาก

เหย้าเรือนของเพื่อนบ้านใกล้เคียงในย่านนั้นเกือบทั้งหมด ตลอดแนวฝั่งแม่น้ำทั้งสองฟาก ซึ่งบัดนี้มีแสงสว่างวอมแวมเหมือนหิ่งห้อยตัวมหึมาที่มาระยิบระยับเป็นแนวยาวสุดสายตานั่น ภาพที่ซิ่นตาก็คือ ภาพของหลังคายอดแหลมสล้างสลับแห่งเคหสถานบ้านเรือน ตลอดจนกระทั่งข้อฟ้าปราสาทอันรุ่งโรจน์ไฟจิตรแห่งวัดวาอารามทั้งปวง ยิ่งตอนหัวแหลมและหัวค้งแนวพระราชวังด้วยแล้ว ยิ่งแลดูประจุกดังว่าภาพอันได้ชะลอเลื่อนลงมาจากแดนดุสิตและแล้วมาประดิษฐานไว้ ณ เมืองมนุษย์ อันมีนามว่ากรุงเทพมหานครบรรพชราวัตศรีอยุธยา นี้ แลขณะนี้รัตติกาลโอบอุ้มกรุงไว้ในอ้อมเงามืดเช่นนี้ ภาพที่สะท้อนลงสู่พื้นน้ำหน้าเมืองด้วยอาศัยแสงพระจันทร์เจ้า ก็ดูตั้งว่าเป็นเงาสท้อนของโครงสร้างอันวิจิตรตระการตาแห่งสรวงสวรรค์ เมืองสวรรค์จะทรงสภาพเช่นไร ชาวกรุงศรีอยุธยาก็คงเหมือนจะประมาณได้จากภาพจิตรอันสะท้อนเป็นเงาอุบอุบอยู่เหนือแผ่นน้ำบด้นนั่นแหละ

แต่คฤหาสน์อันชายรูปปร่างงามผู้นั้นทอดอารมณ์ชมกรุงอยู่บัดนั้นนั้น รูปลักษณะแปลกกว่าเพื่อน ตัวเรือนเป็นตึกก่ออิฐถือปูนฉาบนำปูนขาวสล้างแลเห็นได้แต่ไกล และแม้ในขณะที่เย็นค่ำแต่แสงจันทร์เช่นนี้ คฤหาสน์หลังนี้ก็ยังมีมองเห็นได้จากระยะไกลอยู่นั่นเอง เพราะอาศัยสีขาวยที่ฉาบทาเอาไว้ ตัวเรือนก็เป็นตึกหลังคาที่เป็นรูปจั่วลัมอย่างที่เราเรียกกันว่า ทรงปั้นหย่าหรือทรงเก้งจิ้น แต่ทรงตัวตึกนั้นเป็นอย่างฝรั่ง ขณะที่ก่อสร้างก็ได้อาศัยสหายผู้เป็นฝรั่งชาติวิลันดาตามาช่วยเอาการะวางรูปโครงให้ หน้าที่ตึกเป็นชานชาลาทอดยาวแต่ไกล แล้วเล่นเลยไปคร่อมอยู่ในกึ่งหนึ่ง ประกอบด้วยบันไดสามด้านและก่อลูกกรงหินเขียนลายประแจจิ้นมันคงภูมิฐาน ตามเชิงชายคาต่อกับผนัง เขียนลายดอกไม้พวงอย่างฝรั่งด้วยน้ำทองและสีแดง แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่วายรักแบบจีน ทั้งนี้ลือให้เห็นโดยที่ไ้กระเบื้องถ้วยชามสีสด ตัดเป็นรูปดอกไม้ไปไม่ฝังประดับผนัง แล้วสลับแซมกับสีทองที่เขียนเป็นพวงขอ ครั้นพ้นตัวตึกที่คร่อมอยู่ในน้ำกึ่งหนึ่งนี้เข้าไปเป็นชาลาโล่งแล้วก็ถึงตึกหลังใน ต่อจากตัวตึกหลังในก็ชาลาโล่ง แล้วสวนดอกไม้ต่อกับหลังตึกอีกด้านหนึ่ง เช่นนี้ดูราวกับจะไม่สิ้นสุด เจ้าของคฤหาสน์นี้คือผู้เฒ่าหนอ จึงได้มั่งคั่งด้วยทรัพย์สินเป็นเป็กแผ่นเห็นปานฉนั้น แต่ตัวเขาก็ยืนอยู่นั้นแล้ว เป็นชายรูปปร่างงามทอดตามองดูเบื้องหน้าเหนือพื้นน้ำ ครั้นคิดอะไรอยู่สักครู่หนึ่งก็ถอนใจกลับหันหลัง

พียงเข้ากับเสาและมองดูไปทางซ้ายของตัวตึก เมื่อเขาทอดตามองดูเบื้องซ้ายของตัวตึกเช่นนั้นและหากจะมีใครมองตามสายตาเขาไปก็จะเข้าใจได้ทันทีว่า เหตุใดฐานะผู้ครองคฤหาสน์แห่งนี้จึงเป็นปึกแผ่นนัก เบื้องซ้ายมือของตัวคฤหาสน์นั้น ห่างออกไปประมาณว่าสักสองหรือสามช่วงเสียงตะโกน จะแลเห็นหลังค้ำโรงเรือและโกดังสินค้า สลับสลับเป็นแนวยาวทั้งตามขวางและตามแนวแม่น้ำ โกดังสินค้าเหล่านี้กึ่งหนึ่งเป็นที่ฝากเก็บสินค้าผูกขาดของหลวง อีกกึ่งหนึ่งเป็นสินค้าอันมิได้ต้องผูกขาด ส่วนนี้แหละที่เป็นของเจ้าของบ้าน และเป็นส่วนที่ก่อเกิดธนสารอันมั่งคั่งแห่งสกุล ก็สินค้าทั้งหมดนี้มาแต่เมื่อใดเล่า ข้อนี้พึงตอบได้ด้วยการทอดตาออกไปท่องน้ำเกือบกึ่งกลางลำแม่น้ำหน้าเมืองนั่นเอง ไกลลิบๆออกไปกลางน้ำและค่อนข้างออกไปจนเกือบจะถึงปากคลองแยกบางตะนาวศรี อันเป็นที่ตั้งขนอนหลวง เรือสลุกกำปั่นใบชนิดใช้จักรช่วยแรงแบบฝรั่งตาน้ำข้าวจอดทอดสมอลอยลำอยู่หลายลำล้วนเป็นเรือพาณิชย์ และหลายลำในจำนวนนั้นเป็นสมบัติของขุนนางกรมท่าชาวบ้านนี้ เรือเหล่านี้บางลำยังเป็นรูปทรงลำเกาจีนอยู่อย่างเดิม แต่ว่าใช้เครื่องจักรช่วยเสริมแรงเวลาคลื่นจัด ไม่ต้องแล่นไล่ตามบุญตามกรรมเหมือนเมื่อก่อนคบค้ากับพวกตาน้ำข้าวชาติวิลิ้นตาและโปรตุเกส และบ้านนี้ บ้านที่มีเขื่อนอิฐถือปูน ตัวเรือนเป็นตึกและมีชานชาลาแล่นลงน้ำ เป็นสะพานทำน้ำกล้วยๆแห่งนี้แหละ พวกชาวบ้านใกล้เคียงและบรรดาเรือแพที่ขึ้นล่องอยู่ในน้ำนี้ หน้ากรุงพากันเรียกว่า-บ้านท่าตะเภาแขก-การที่เขาเรียกรวาก็จะแจ่มประวัติดั้งเดิมของสกุลก็เพราะว่า สกุลขุนนางบ้านนี้ต้นสกุลเป็นแขกเทศเต็มประตู เมื่อครั้งท่านทวดไล่เรือลำเกาแบบเก่า พาลูกเรือและพลแขกเทศตัวโตหนวดแดงผิวขาวและนัยน์ตาน้ำเงินเข้ม นำสินค้าไหมตาด ดินเงินดินทอง แพรพรรณรวมทั้งอัญมณีอันประมาณค่ามิได้ แล่นกระบวนเรือเข้ามาตั้งห้างขึ้นที่ท่านี้ ขณะนั้นยังรกร้างเปล่าเปลี่ยว หัวหน้ากระบวนเรือครั้งนั้นมีสองคนพี่น้อง มีนามอันใดในกาลครั้งนั้นจะออกเสียงเรียกให้ถูกต้องได้ยากเต็มที ผู้น้องหนุ่มน้อยรูปงามชื่อว่า ‘เอกชาติ’ ผู้พี่ร่างใหญ่ซึ้งซึ้งคมสัน และคู่กันชื่อ ‘เอกมุตตาฟา’ ชื่อหลังนี้เต็มกลืนสำหรับหูและสำเนียงชาวบ้านจะพียงออกให้ชัดเจนได้ คำที่พอจะออกเสียงให้ไกลเคียงได้มากที่สุดก็คือ-เอกตาพะ-ท่านเอกเป็นยอดคน ตามธรรมดาที่คนกลุ่ม

หนึ่งจำจะต้องมียอดของคนในประเภทนั้นเป็นหัวหน้า ท่านแจกเป็นทั้งพ่อค้าวานิช ปัญญาไว้ในอันที่จะเพิ่มพูนกำไรและตัดทอนต้นทุน และเป็นนักรบฝีมือดีพอที่จะประจันหน้ากับสลัดทะเลหลวงทั้งหลายด้วย และถ้าเห็นว่าจำเป็น บางที่ท่านก็อาจจะว่าที่หัวหน้ากระบวนสลัดหรือสมุนโจรเหล่านั้นเสียเองได้ โดยไม่ต้องเสียเวลารื้อฟื้นฝีมือเลยสักเล็กน้อย เมื่อเป็นดังนี้และเมื่อท่านแจกได้บายหน้าเข้ามายังน่านน้ำกรุงศรีอยุธยา แล้วเกิดเห็นความร่มเย็นเป็นสุขในบ้านเมืองบนฝั่งแม่น้ำแห่งนี้ ทำไมคนอย่างท่านจะไม่รุ่งเรื่องใหญ่โตขึ้นภายในเวลาเพียงสิบปี ท่านแจกไม่คิดไปอื่น ได้สมัครเข้าทำราชการให้ท่านพระคลังในเวลานั้นใช้สอย อาศัยความเมตตาอารีของท่านพระคลังเป็นนักร้าง และความเฉลียวฉลาดของแขกพ่อค้า บวกกับฝีมือของนักผจญเจ็ดคาบสมุทรเป็นเครื่องมือ ในสิบปีแรกนั้นเองท่านแจกได้เป็นขุนนางเต็มตำแหน่งได้รับพระราชทานนางในผู้มีตระกูลสูงเป็นภริยา ท่านแจกตื่นเต็นในवासนาและความมหัศจรรย์ของชีวิตของท่านเป็นยิ่งนัก จึงยินยอมปลดเปลื้องผ้าโพกเกล้าและเครื่องแต่งกายตามเพศเดิม ยอมตัวเข้าสู่ศาสนาพระโคตม และขอพระราชทานชื่อเปลี่ยนเป็นไทย ชื่อพระราชทานนั้นฟังดูไพเราะและขบขันระคนกัน คือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานนาม-ชลสาย-หมายความว่ามาแต่ทางน้ำหรือว่าสายน้ำพาท่านเข้ามา แต่ชาวบ้านไม่สู้จะคุ้นเคยกับชื่อสองสามพยางค์เช่นนี้ และด้วยความเชื่อถือความเห็นของตนเอง เขาจึงพากันเรียกท่านผู้นี้ว่า เจ้าคุณจนสาย และเข้าใจกันเอาเองโดยไม่ต้องอาศัยราชบัณฑิตที่ไหนมาแปลให้ฟัง ทั้งนี้ทั้งนั้นด้วยเหตุที่ท่านเจ้าคุณแขกใหม่ผู้นี้ชอบนอนตื่นสายเป็นนิสัย และเพราะฉะนั้นถึงท่านจะชื่อเต็มว่าอะไรหรือนามบรรดาศักดิ์ว่าอะไร และชื่อตัวใหม่เป็นไทย ๆ นี้ว่าอย่างไร ชาวบ้านก็คงจะเรียกท่านตามใจเชื่อของเขาเรื่อยไปว่าเจ้าคุณแขกบ้าง หรือเจ้าคุณจนสายบ้าง หรือเจ้าคุณสายบ้าง และบ้านนี้ก็คงจะมีชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันเองว่า-บ้านท่าตะเภาแขก-เรื่อยไป บ้านท่าตะเภา-แขกบัดนี้เป็นตึกงดงาม เรือแพพ่อค้าวานิชสัญจรไปมาจะต้องเหลียวหลังดู และถ้ารู้เรื่องราวมาก่อนก็จะต้องสืบถามกันเป็นการใหญ่

แต่อิริยาบถของชายร่างงาม ซึ่งยืนอยู่เป็นเวลานานนั้น ถึงจะดูน่าแสนสบายเพราะได้ลมเย็นเหนือผิวน้ำเป่าก็จริงอยู่ แต่จะดูว่าเขามีความสำราญอารมณ์

มากนักก็ไม่น่าจะแน่ใจ เห็นได้จากนาน ๆ ที่เขาถอนใจอย่างหนักหน่วงเสียคราวหนึ่ง และกิริยาที่จับตามองดูแต่ละจุดแต่ละภาพเบื้องหน้านั้น ก็ดูราวกับว่าจะฝังสายตาแนบลงกับสิ่งนั้น และดูตเอาภาพนั้นเก็บประทับไว้กับมโนภาพภายใน ยิ่งดูๆ ไปก็คล้ายกับจะจับความจริงได้ว่า เขาตั้งใจที่จะจารึกภาพงามสลักใจอันนี้ลงประทับไว้ ณ นัยน์ตาภายในของเขา อันนี้เป็นนิสัยของคนที่กำลังจะจากถิ่นที่ตนรักไปแดนไกล มากกว่าที่จะดูอะไรเล่นตามสบายเป็นประจำวันและความจริงก็เป็นเช่นนั้น เพราะในที่สุดแห่งกระแสถอนใจคราวสุดท้ายนี้เขาพิมพ์ออกมาด้วยว่า “เมื่อไรเราจะได้กลับมาเห็น ถึงลูกเมียจะไปด้วย เราก็ก็นึกอยากจะจากไปนาน ๆ อยู่แน่นอน ที่ไหนในโลกจะร่มเย็นเท่าที่ตรงนี้” เขายกมือขึ้นเสยผมอันเป็นอิริยาบถที่ชอบทำในขณะที่ใช้ความคิด พลางรำพึงต่อ

“คราวนี้เอาดวงใจไปเสียด้วย ก็เรียกว่าไม่ต้องห่วงหน้าพะงัวหลัง แต่ถึงอย่างนั้นที่นั้นก็เท่ากับล่องเก็บหัวใจของเราทั้งหมด หัวใจของเราบรรดาที่ไปก็คงจะคืนร่อนอยากกลับมาสู่ที่เก็บของมันนั่นเอง นึก ๆ ก็อยากเป็นอย่างเจ้าคุณทวด ท่านโล้สำเภาไปเจ็ดร้อยยี่สิบห้าไมล์ผูกพันกับที่ไหนเลย แต่แล้วอย่างไรเล่า แล้วท่านก็มาถึงที่จุดจบของท่านเอาที่นี้เองไม่ใช่หรือ เป็นที่สุดแห่งการเดินทางของท่าน ท่านมาขึ้นฝั่งที่นี้ฝั่งรากลงที่นี้ แล้วไม่ถอยไปที่อื่นอีกเลย แต่ก่อนมานั้นก็คงได้ตระเวนมาเจ็ดคาบสมุทร พังทวนแล่นทานเรือพญางูไพล่หัวขึ้นมาปิดตัวเป็นเกลียวที่ขอบฟ้ากระนี้ เรื่องลมแดงมีหัวนางพรายนำมาก่อนกระนี้ ช่างน่าสนุกหนักหนา แต่อย่างไรๆ ท่านก็มาพบน้ำหลังฝั่งเย็นเอาที่นี้เอง เออ ก็เพราะน้ำหลังฝั่งเย็นอยู่ที่นี้เองนั่นสิ ตัวเราจึงกลายเป็นออกหลวงพิชิตประเทศ นายสิทธิ์รูปงามชาวกรุงศรีอยุธยา ไม่พลัดไปเป็นคนค้าเมืองอื่น ก็เมื่อน้ำหลังฝั่งเย็นอยู่ที่นี้ ดวงใจของเราก็งอกงามหยั่งรากลง ณ ที่นี้แล้ว เทวดาองค์ไหนเล่าที่เสวยอายุ ลิขิตชาติให้เราต้องตกที่นั่งจรอยู่ไม่หยุดยั้ง สองปีก่อนนั้นไปถึงเมืองทวาย มะริด แล่นอ้อมวกเข้าแหลมญวนกว่าจะคลำทางได้ จับร่องน้ำถูกเข้าปากอ่าวสยามประเทศได้ ก็ดูเหมือนเจ้าแม่สมุทรและแม่ย่านางเรือสำเภาจะได้สวยสินบนอีกโขยงละ จะฟังดาวเล่าก็มีตลุมช่อมุ่ควัน สามวันเจ็ดวันไม่ได้เยกหน้า ถึงมีเข็มทิศฟังได้ก็ปะปะเต็มที หากว่าได้เรียนรู้จากเจ้าเพื่อนยาก หลุยส์ เควสตาไว้บ้าง ยังไม่ทันจะครบ

สามปีตามงวตที่เคยมีพระราชโองการ จะต้องออกเรือไปวันมะรืนนี้อีกแล้ว”

ครั้นนึกถึงการเดินทางคราวก่อนมาอย่างยืดยาวเช่นนี้แล้ว ข้อขำอันหนึ่งก็แวบขึ้นมาในความทรงจำ ชายรูปงามร่างระหงราวกับรูปหินสลักก็ยิ้มพรายกับตัวเองอย่างขบขัน นัยน์ตาชำเลืองไปทางด้านขวามือ มองขอบคฤหาสน์ไกลออกไปโน่น และแลตะคุ่มอยู่ในความมืดของราตรีกาล เรือนน้อยหนึ่งปิดตาย ปราศจากแสงสว่างที่จะลอดออกมาแสดงถึงความมีครอบครัวอาศัยอยู่ เรือนหลังนั้นอยู่นอกขอบรั้ว และแม้ว่ามีมือและทรวดทรงจะกะทิดรีดแนบเนียน แต่ก็ดูประหลาดที่ว่าช่างตั้งอยู่นอกรั้วแต่ก็ชิดรั้วเช่นนั้น ผู้คนสัญจรไปมาด้วยเรือแพนาวาได้เห็นเรือนหลังน้อยนี้แล้วมักยิ้มหัวให้แก่กันและกัน ชู้บุญชู้ใบ้แล้วก็คึกคักบอกแก่กันว่า

“นั่นเป็นไรเรือนแม่ทนายเอาอ่อน หล่อนหลายรักมักง่าย แร่ตามเขามาไม่ทันหัวปีท้ายปีจะกระแทกกันหล่อนก็รอนไปอื่น” เพื่อนชาวเรือก็จะแย้งว่า

“ก็นางหัวพลัดซัดเซมา คนไหนเล่ามันจะทานแม่เจ้าเรือนอย่างแม่นายกลืนจันทน์หวาดไหว เจ้าของผัวอย่างแม่นายกลืนจันทน์นะ นางเซลมันต้องหนีเจ็ดร้อยย่านน้ำ ผีเรือนแรงอย่างนี้ผีปามันจะกล้าหรือ” เพื่อนคนแรกจะกล่าวก้องคึกน้ำปลางกล่าวแก้มืดซัด

“แม่นายกลืนจันทน์แกก็ครึกโครมไปกระนั้น น้ำใจจริงแก่เพียงพายุพัดฮือเดียว หากแกร้ายจริงแก่คงไม่ยินยอมให้ลงเสาเรือนหลังน้อยนั้นหรือ คุณหลวงนายผจญพายุมาร้อยแดน ทนลมเพชรทิ้งวูเดียวไม่ได้เจียวหรือ เรื่องมันก็เป็นแม่ทนายหน้ามนหล่อนรนไปเอง”

คุณหลวงนายที่ชาวเรือออกนามนั้นก็คือ ชายรูปงามที่ยืนยิ้มด้วยความคิดขบขำอยู่บนศาลาสะพานน้ำนั่นเอง เขามองดูเรือนหลังนั้นปลางความจำที่ขบขันขึ้นบานแกมเศร้า แล้วจบลงด้วยนิราศที่หลังไหลเข้ามาสู่หัวใจ เปรียบเหมือนปลูกรักแต่ผลิดอกออกมาเป็นโศก เจ้าของเรือนหลังน้อยนั้นคือ นางทนายหน้ามนมุกอายุเป็นนามของหล่อน เขาได้มาเมื่อแล่นเรือไปเที่ยวก่อน สองปีล่วงมานั้นนั่นเอง หล่อนลงเรือนน้อยมาหาเขาเองแท้ๆ ทั้งนี้หลังจากได้สบตากันเมื่อตอนบ่ายครั้งเดียว เมื่อสบตากันเขาก็ยิ้มให้หล่อน ใครบ้างจะไม่ยิ้มกับผู้หญิงสวยที่เป็นฝ่าย

จ้องมองเขาก่อนไม่วางตา แล้วพอดกกลางคืนเจ้าตันเรือสู้รู้ ก็เป็นเจ้าก็เจ้าการรับตัวหล่อนจากเรือน้อยขึ้นเรือใหญ่ที่จอดทอดสมออยู่กลางหน้าหน้าเมือง แล้วยังสู้รู้ต่อไปคือนำเธอมาสู่ห้องท้ายบาทหีที่เขาครองอยู่ มุกอวยฉิวข้าหน้าหวานและเสน่ห์แรงร้าย หากไม่มีแม่กลืนจันทน์ครองหัวใจเป็นกรรมสิทธิ์ย่อมั่นคงแล้ว เสน่ห์นางต่างแดนผู้นั้นคงจะผูกมัดหัวใจหนุ่มคะนองให้มันมาได้มากกว่าเมรียร์สแรงเป็นแน่ หล่อนลอยน้ำฝ่าคลื่นมาหาเขาด้วยใจสมีศรของหล่อนเอง เพียงเพราะรักรูปงามสง่าของเขาเท่านั้น ครั้นเข้าถึงตัวกันแล้วมุกอวยก็มัดเขาด้วยแรงเสน่ห์อันล้าลึก อ่างถึงหัวน้ำเป็นเรือนตายหากเขาไม่พาหล่อนมาด้วย

หลวงนายหนุ่มนำนางเมียตามคลื่นกลับบ้าน ด้วยอาการสะดุ้งสะเทือนไม่เป็นอันมีสุข พายุเพชรหึงของภรรยาเอกมีฤทธิ์ร้ายราวกับกบจักรมฤตยู แต่แล้วที่ผ่านพ้นไปเมื่อมุกอวยให้ธำรน้ำตา และอาการกราบไหว้วอนเป็นเครื่องบรรณาการแม่ยายกลืนจันทน์ยินยอมให้สามีปลุกเรือน้อยหลังนุรักษ์นั้นอยู่ชิวรี่ แต่ว่าไม่ให้อยู่ในอาณาเขตบ้าน เกรงว่าสามีจะพลีเวลาไปคลุกคลีกระชั้นเกินไป ให้อยู่ห่างๆ แต่ว่าในระยะสายตาทที่หล่อนจะคุมได้ มีข้านางทวยผู้มาตามคลื่นก็จากไปตามคลื่นตามถนัดของหล่อน คราวนี้กับนายห้างชาติโปรตุเกสสหายของหลวงนายเอง หลวงนายหลังน้ำยกหล่อนให้สิทธิ์แก่เจ้าของใหม่ของหล่อนโดยอาการโล่งใจ ยินดีที่หล่อนไปมีที่พึ่งพิงเป็นโสสสิทธิ์อิสระ หล่อนไม่จำเป็นต้องหันเข้าหาห้องน้ำหรือบ่วงเชือกเป็นเรือนตายดังที่หล่อนกล่าวอ้างไว้ และเขาก็ยังจำคำเอกภรรยาของเขาที่กล่าวขันๆ เป็นเชิงประชดได้อย่างดี แม่ยายกลืนจันทน์พูดเสียงอ่อนเสียงหวานราวกับหล่อนนั้นเห็นอกเห็นใจเพื่อนเพศเดียวกันเสียเต็มประดา

“พิไล อย่าไปว่าร้ายหล่อนเลย หัวงั้นนั้นมันเย็นเยียบ อ้อมกอดนั้นลิ้มอัน มุกอวยเจ้าก็ต้องยึดอ้อมกอดเป็นธรรมดา แลเขาว่าอ้อมกอดพวกนายห้างดาน้ำชาวนั้นมันอุ่นกว่าอ้อมกอดชายไทย เพราะมันแรงด้วยน้ำเมา นี่ข้าก็ไม่รู้แจ้งเห็นจริงหรือหนา ข้าไม่เคยปะชายอื่น ยินเชื่อว่ากันมากกระนั้น และยังมาได้เห็นมุกอวยเจ้าประพุดิเช่นนี้ ดูก็จะงามจริงอย่างเขาเล่ากัน”

นี่แหละคารมแม่ยายกลืนจันทน์ ไม่มีเสียละที่จะทิ้งช่องว่างไว้ให้คนว่ากล่าวเอาได้ หล่อนกล่าวถึงไออุ่นจากอกชายชาติอื่น และแล้วก็กลับกล่าวแก้จุดช่องว่าง

ทันควัน แล้วยกตัวอย่างเช่นภรรยาบ่อยผู้พลัดมาให้ดูเป็นข้ออ้างอีกเสียด้วย หลวงนายหนุ่มผู้สามีจึงคำนับรับแพ้แต่โดยดี และไม่คิดที่จะสร้างเรื่องให้ช้ำรอย ดังนั้นอีกเลย

คราวนี้หล่อนจะตามไปด้วยถึงปากน้ำเมืองชุมพร แล้วจะขึ้นฝั่งพำนักอยู่ที่นั่นกับบ้านเจ้าเมือง พ่อเกลอของหล่อนรักและห่วงหวั่นก็ยกไว้ แต่ห่วงนั้นแหละหนักกว่าอื่นใด เกรงเรื่องมุกอายุจะเกิดซ้ำขึ้นอีกเพราะคราวนี้จะไปไกลและนานกว่าคราวที่แล้ว ที่จริงก็ต่ออายุจะได้ไม่ต้องแบ่งหัวใจพะวง

หลวงนายชมภาพท้องนัยามย่าเย็นอยู่จนลมหัวน้ำกระโชกหนักขึ้น ดวงจันทร์ลอยเลื่อนเยิ้มมีพยอมอยู่กลางหาว แสงสีฟ้าของดวงตะวันลลับเหลี่ยมไศลแน่นสนิทยอมยกพื้นแผ่นดินเบื้องล่างให้เป็นอาณาจักรแห่งจันทร์เจ้า ซึ่งบัดนั้นवलสกาด้วยแสงเงินจากโคมสวรรค์ พื้นนาเลนระลอกแวบวายเป็นคลื่นเงินกระฉอกกระฉ่อน หลวงนายหนุ่มมองแสงจันทร์ แล้วก็ริ่ญจวนใจถึงกลิ่นจันทน์จากเนื้อนวลของนางในเรือนใหญ่ จึงหันหลังลาจากภาพน่าน้ำพระนครศรีอยุธยา อาบแสงโคมแก้วแห่งสวรรค์ เดินทอดน่องเอื่อยกลับเข้าบ้าน ผ่านลานกลางปู้ด้วยหินแผ่นใหญ่อันเป็นอับเฉาสำเภามาแต่เมืองจีน จะมีใช้ก็แต่บ้านผู้มอันจะกินตั้งบ้านเขานี้เท่านั้น ไม่อีกที่ก็บ้านขุนนางผู้ใหญ่และรวิ้ง ไอย่นปะทะพื้นหินแล้วส่งสะทอนขึ้นกระทบผิวหนังทำให้เย็นสดชื่น พุ่มพฤกษ์หลบลู่เพราะใบย้อมร้อนอบ แต่บางพุ่มบางพันธุ์กลับคลี่ใบบานดอกออกรับแสงเดือน เสียงนกละเมอเดือนจู้จู้ตามพุ่มไม้ บ้างก็ทำเสียงครีครางราวกับจะปลอบลูกลอบเมีย กลางลานใหญ่ก่อนจะถึงตัวตึกหลังแรก อันเป็นที่สถิตแห่งดวงใจของเขานี้ มีสระบัวกุ่มทุกกลุ่มใหญ่ดลิ่งวงกลีบกระจายเกสรออกอาบแสงเดือน และตามขอบสระนั้นเห็นเงาตะคุ่มงดงามของเขามือถือสลับสล้าง วางจิ้งหะเว่นสลักกับกระถางไม้ตัด คนชาวกรุงศรีอยุธยาเห็นอ ยามบ้านเมืองดีไว้ศึกเสี้ยน เขาช่างใฝ่ศิลป์และช่องเสฟแต่ของสวยของงาม หลวงนายหนุ่มเดินพลางเอื้อนทำนองเพลงงายเบา ๆ อยู่ในลำคอ เป็นลำนำที่แปลกจากทำนองดอกสร้อยลั้วกวันชินหูอยู่ทั่วไป ลำนำเพลงร้องที่ง่ายและอ่อนหวานเช่นนี้จะมาจากไหน ไม่มีที่อื่น นอกจากเรื่องละครมัจจุมาจาตราของชาวชวา อันขณะนี้กำลังตื่นฮือกันอยู่ทั่วกรุง มิหน้าซ้ำถึงว่าจะตื่นนิยมกันลัก

เท่าไรก็เล่นเป็นละครโรงอื่นไม่ได้ นอกจากละครข้างใน ใครอื่นทำเทียมขึ้นบ้างก็มีหวังว่าหลังจะลายตลอดสันเพราะกรรมชดเชยบาลเป็นแท้ ใครๆ ก็แทบจะคลั่งไคล้เรื่องอิเหนาตาหลังนี้ มันช่างไพเราะคมคายด้วยเค้าเรื่อง ลักษณะตัวพระตัวนางก็ช่างกระไรเลย มีตัวอย่างที่จะยกเปรียบให้เหมาะสมได้ถมไปในกรุงศรีอยุธยาตัวเอง ก็ตัวหลวงนายนั่นเป็นไร ใครๆ เขาก็พากันเปรียบว่าเหมาะจะเป็นตัวเจ้าระเด่นวงศ์เทวาทระยาหยันตัวเอกตัวนั้น นี่ว่าสำหรับชั้นไพร่ ครั้นมองหาที่จะเปรียบสูงขึ้นไปอีก ชาวกรุงศรีฯ ช่างดีประเมินราคาก็ไปเจอเอาที่เปรียบเป็นตัวพระเอกเข้าที่พระมหากษัตริย์ว่าหน้าทีชาวบ้านเรียกกันว่า ‘ท่านตรีลีใหญ่ข้างหน้าพระมหาอุปราช’ นั่นเอง

หลวงนายคลอลำนำอิเหนาตอนสั่งถ้ายังไม่ทันจะจบ ก็พอดีกับที่ฟ้าตัวมาถึงหน้าตึก แม่สาวๆ ที่กรีดกรีดตัววิ่งแล่นไล่จับเพื่อนกันอยู่เป็นกลุ่มๆ เพราะมีนายใจดีก็พากันทรุดตัวลงนั่งเมื่อผู้เป็นนายเดินผ่าน นางคนต้นเรือนนั่งอยู่หน้าตึกตรงประตูทางเข้าพอดี และเมื่อผู้เป็นนายออกปากถามถึงนายหญิง หล่อนประสานมือตอบอย่างคารวะ

“เจ้าค่ะ แม่นายท่านอยู่ข้างใน”

“เจ้าหนูของข้าล่ะ อยู่กับแม่เขาหรือเปล่า”

“คุณหนูไปเล่นเรือนท่านหอในเจ้าค่ะ ไปกับพ่อครับ”

“งั้นแม่นายก็อยู่คนเดียว ดีแล้ว ข้าจะเข้าไปเดี๋ยวนี้”

เขาเดินอย่างคนเจนสถานที และฟ้าตัวไปทรุดลงนั่งข้างภรรยาผู้เอนสบาย อยู่บนตั่งนวมบุใหม่ มือหนึ่งก็โอบร่างนั้นให้เข้ามาชิด อีกมือหนึ่งลูบไล้หลังอันเกลี้ยงเกลาดั่งแผ่นแพรสีนวล พลังเอ่ยถามเรื่องที่ผูกใจอยู่โดยไม่สนใจกับอะไรอื่น

“อ่อนจะข้ามไปส่งพี่ถึงปากน้ำเมืองชุมพรจริงเจียวหรือ แมงกลินจันทนน์ ไม่กลัวเมาคลื่นหรืออย่างไร เจ้าแสนก็ยังอ่อนอยู่นัก พี่มัวกังวลอยู่ด้วยเรื่องลูกเรื่องเมียจนไม่มีกำลังใจจะคิดถึงเรื่องรัฐราชการ” หลวงนายผู้นี้กำลังอยู่ในวัยฉกรรจ์ ผอมทาดไทยทรงทอดเส้นยาวแสกหน้าหยงเพียงเล็กน้อย ไม่ตัดเกเรียนเหมือนพวกผู้ใหญ่ที่ปล่อยอสุระเรื่องสวयงามนั้น ช่วยให้เค้าหน้าคมขำ ไม่มีทุกขมิโศกของเขา

ให้ดูยิ่งคมคายดูตึงเพศตรงกันข้ามหนักขึ้น ผู้ที่เขาเรียกว่า ‘อ่อน’ นั่นคือภรรยาของเขา ขณะนี้หล่อนซ่อนตาขึ้นมาองสามีและตอบในทีเล่นทีจริงระคนกัน

“กลัวนะหรือคะ น้องกลัวพี่นอกใจเป็นอื่นมากกว่ากลัวคลื่นกลัวลม เจ้าแสนยังอ่อนอยู่ก็เป็นไรไป พี่จะทำวนไปทำไมมี เป็นลูกออกหลวงพิชิตประเทศแล้วกลัวคลื่นกลัวลมก็เสียรอยพ่อสิคะ”

“แม่กลืนจันทน์” ออกหลวงพิชิตประเทศเอียงหน้าโฉบเข้ามาที่ภรรยา และนัยน์ตาของเขานั้นทำให้หล่อนนึกอยู่ในใจว่า ‘มาอีกแล้ว ก็นัยน์ตาอย่างนี้ละซีถึงได้ไม่ปล่อยให้ไปไกล ขำมน้ำขำมทะเลก็ต้องตามไปด้วยจนสุดหล้าฟ้าเขียว ไม่ใช่ นัยน์ตาอย่างนี้หรือที่ออกเรือไปเที่ยวก่อน แล้วมีนั่งทวยหน้าเชื่อมตาคำติดท้ายเรือกลับมาด้วย’ คิดแล้วหล่อนจึงย้อนเอาด้วยคารมที่เขาเจเนใจ และยอมแพ้มาดั้งแต่ยังเยาว์อยู่ด้วยกัน

“อยู่เพียงแค่นี้เองนี่เองพี่สิทธิ์ก็เรียกเสียเสียงหลง แทนถูกตรงใจคำหรือคะ”

“แม่กลืนจันทน์ขวัญใจของพี่ เมื่อไรจะมีวันรู้จักใจพี่เสียที เจ้าแสนจวนจะชนรอบอยู่รอมร่อแล้วยังไม่เชื่อใจพี่บ้างเขี้ยวหรือ นึกบ้างหรือเปล่าวาม้าที่ตั้นนั้น ย่อมบ่ายหน้ากลับยังโรงที่ทอดหญ้าทอดน้ำ”

“เจ้าแสนเพิ่งแปดขวบเท่านั้นหรือคะ อะแฮ่ม! ข่างเร่งวันเร่งคืนกระไรเลย นี่ก็ลักษณะม้ายืดอีกเหมือนกันหรือคะ” ว่าแล้วหล่อนก็หัวเราะเสียงใสปานระฆังแก้ว แต่ภายใต้กระแลเสียงแก้วนั้นสามีย่อมรู้ว่า เป็นตายร้ายดีหล่อนจะต้องรักษาคำพูดของหล่อน คือออกเรือไปกับเขาถึงปากน้ำเมืองชุมพรปักชีพไต้โน้น ที่ซึ่งสลูกำปั่นใบขนาดใหญ่ของฝรั่งวิลันดาจะรับตัวเขาไปส่งถึงเมืองเทศ เมื่อถึงนั้นแล้วหล่อนจะขึ้นบก และพักแรมอยู่กับครอบครัวเจ้าเมือง ซึ่งนับญาติกันตามศักดิ์ว่าเป็นพ่อเกลอของหล่อนและหล่อนเรียกว่า ‘อา’ ที่จริงนั้นจะได้เป็นญาติทางใดก็หาไม่ แต่ว่าชายชาติตรีพวกนี้จะนับอะไรกันสำคัญมากไปกว่าน้ำใจ ท่านบิดาของหล่อนแม่ยายกลืนจันทน์ที่ชาวบ้านย่านวัดสุวรรณดารารามยอมรู้จักดี ในฐานะคบคิดเชื้อเงินผู้มั่งคั่ง บิดาของหล่อนเป็นที่ออกหลวงท่องสี่มาแต่แผ่นดินก่อน และถึงแม้เป็นเงินพ่อค้า แต่ฝีมือลายมือในเรื่องเชิงกรายดาบก็ไม่เลวเลยทีเดียว และ

เรื่องจะโยงญาติมาสู่กันเป็นญาติร่วมแผ่นดินนั้นก็คือ ในการรบคราวหนึ่ง ท่าน หลวงท่งสื่อบิดาของแม่นายกลิ้งจันทน์กับท่านพระยาชุมพร ซึ่งขณะนั้นยังเป็น แต่ขุนนางหนุ่มผู้น้อยในจำพวกหุ้มแพรแล้วภรรยาเลือกได้หันหลังเข้าหากัน ตกกลงกันทำสัตย์สาบานว่าจะ ‘รบศึกศัตรูอยู่กับรอย ถึงมากน้อยเท่าไรไม่หนีมา’

เป็นวิสัยของคนชาวกรุงศรีอยุธยาเช่นนั้นเองที่ว่าเขามักจะกล่าวคำพึ่งเพย ดิตปาก เป็นคำที่รับเข้าใจและใช้กันอยู่ในระหว่างพวกเขา อีกคำว่า ‘รบศึกศัตรู อยู่กับรอย ถึงมากน้อยเท่าไรไม่หนีมา’ นี้มีความหมายมากสำหรับคนที่เคยทิ้ง บ้านเรือนออกไปสู่สนามรบ และปล่อยให้ลูกเมียชะงัดคอยอยู่เบื้องหลัง การ ‘เสีย รอย’ หรือ ‘สู้อยู่กับรอย’ หมายความว่าเขาเป็นนักสู้ชนิดใด ถ้าเขาปกรอยเดิน สู้โดยไม่ยอมถอย นั่นก็คือเขาไม่ยอมเสียรอยที่ได้ปักเท้าลงไว้ครั้งแรกนั่นเอง บิดา ของแม่นายกลิ้งจันทน์ผู้นี้แหละที่ได้หันหลังเข้าชนกันกับพระยาชุมพรหัวเราะลั่นให้ กันเป็นสัญญาณ แล้วเขาทั้งสองก็ปกรอยเท้าลงร่วมการต่อสู้อยู่ที่ตรงนั้น การรบ คราวนั้นจะกินเวลานานเท่าไรไม่มีผู้ใดได้กำหนดแน่ แต่เมื่อมีผู้ไปพบเขาทั้งสองนั้น พบได้ยากเสียเหลือแสน เพราะเหตุว่าคนทั้งสองถูกกลบไว้ด้วย خاکศพของมว ลอมิตร ดาบคู่มือของคนทั้งสองบิดเบี้ยวหักงอไม่เป็นรูป และคนทั้งสองไม่ไหวติง กาย จนล่วงเข้าเพลาค่ำของวันรุ่งขึ้น ไพร่บ้านของเขาเองที่เที่ยวได้เดินร้องให้ตาม หาศพนายจนอ่อนใจเป็นผู้ไปพบเข้า เมื่อเห็นกองซากอสุภทัບสุมกันอยู่ ในชั้นแรก นั้นไม่ได้นึกเลยว่านายของตัวทั้งสองบ้านจะสลบไสลอยู่ได้นั้น อาศัยที่ไพร่บ้าน ของเขารู้นิสัยนายทั้งสองบ้านดี และได้เที่ยวเดินหาที่อ่อนมาหรือที่อ่อนใจแล้ว ลอง คู้กองเลือดเนื้อที่ส่งกลิ้งนำขยะแขยงกองนั้นดูทีหรือ คนหนึ่งแ่นะขึ้น คนอื่นก็ พลอยตาม นายของเขาทั้งสองบ้านนอนอยู่ใต้กองขยะเศษเนื้อนั้นจริง ๆ กลิ้ง เลือดเนื้อของศัตรูคลั่งควาไปทิ้งตัว สรรพางค์กายของคนทั้งสองบากไว้ด้วยรอย ดาบ แผลแห่งกรัง แต่อย่างไร ๆ คนทั้งสองก็ยังมีชีวิตอยู่ ไพร่บ้านของเขาจึง หามนายเดินร้องให้กลับเข้าค่าย ประคบประหม่อมกันอยู่จนเพลารุ่งของวันใหม่ คน ทั้งสองจึงพร้อมใจกันฟื้นขึ้นไล่ ๆ กันราวกับว่านัดกันไว้ ตั้งแต่นั้นมาคนทั้งสองก็ ไม่มีใครจะคิดไปอย่างอื่นไปได้ นอกจากว่าสนิทสนมกันในน้ำใจยิ่งกว่าพี่น้องร่วม สายโลหิต นี่แลคือความเป็นมาของขุนนางสองบ้านนี้ ภายหลังแต่นั้นมา เมื่อ

พระยาชุมพรขึ้นมารุงสองปีต่อครั้งก็มักมาเยือนเพื่อนร่วมตาย สรวลเสเฮฮา กันถึงความหลังครั้งเมื่อตามกันสลบและตามกันฟื้น ครั้นท่านบิดาของแม่นายกลิ้งจันท์หนีบุญไป เหลืออยู่แต่ท่านพระยาชุมพรก็ล่วงวัยชราแล้ว แม่นายกลิ้งจันท์จึงยกท่านพระยาไว้ในที่แทนบิดา ผ่าของกินของใช้อันมีค่าหายากมากกับเรือสำเภาลงไปกราบทำท่านแทนที่เคยทำกับบิดาเป็นนิตยและมาคราวนี้เมื่อแม่นายกลิ้งจันท์คนสวยคนงาม ส่งข่าวลวงหน้าตัวลงไปยังท่านพ่อเกลอของหล่อนว่า หล่อนจะลงไปพำนักอยู่กับท่านเพื่อรอเวลาที่วกลับของสำเภาก็ ท่านพ่อเกลอก็โกลาหลเป็นการใหญ่ ปิดยินดีที่จะได้ต้อนรับธิดาบุญธรรม ณ นิวาสสถานของท่านหัวเมืองปักชีไต้โน้น และแม่นายกลิ้งจันท์ก็ถือเป็นข้อที่จะกล่าวคำหยั้นเยาะสามี ในข้อที่เขาหมดหนทางในอันจะเหนี่ยวรั้งห้ามปรามหล่อน

แต่ ‘ไต่ได้ในโลกล้วน อนิจจัง’ นั้นช่างเป็นความจริงแท้ๆ ลงในที่สุดแม่นายกลิ้งจันท์ก็หาได้ร่ำรวยออกสำเภากับสามียอดที่รักไม่ และเจ้าแสนน้อยบุตรชายผู้มีนัยน์ตาดำเหมือนนิลน้ำเอกยอดหัวใจของพ่อ ก็ต้องเร็ดร้างห่างจากบิดาเป็นเวลานานถึงหกเดือนเต็ม แม่นายกลิ้งจันท์หัวใจแทบจะขาด หล่อนเป็นเอกในความงามเท่าไร หล่อนก็เป็นเอกในเรื่องคารมกล้าไม่เกรงกลัวผู้ใดเท่า นั้น หล่อนรำให้ปี่มประหนึ่งเลือดตาจะย่อย และถ้อยคำของหล่อนที่รำพินนั้นเสียดซึ่งเข้าไปกลางใจของสามี แต่ว่าถ้อยคำนั้นเป็นอันตรรายด้วยก็ไม่น้อย สามีจึงต้องเฝ้าทำน้ำตาของหล่อนให้เหือดแห้งด้วยการจุ่มพิชิตเซย

“แม่กลิ้งจันท์ขวัญเรือนของพี่ จะรำร้องไปทำไมหนักหนา ราชการของพระเป็นเจ้าจะทำยกเยื้องไปอย่างไรอีกก็จนปัญญาที่ พี่ไปไม่ช้าจะรีบคืนมา จากน้องจากลูกหูกเดือน ก็เหมือนร้อยวันพันชาติ พี่หรือจะแหวะเวียนไปอยู่เสียไหนอีก เลิกระแวงพี่เรื่องมุกอาายนั่นเสียทีเกิดแม่คุณ พี่ไม่เป็นอื่นไปอีกแล้ว น้องเสียน้ำตาพี่ก็เสียน้ำใจ หัวใจพี่จะขาดลงเพราะพระราชโองการตรัสห้ามครั้งนี้เสียเป็นแน่”

“เจ้าชีวิต เจ้าหัวใจ ท่านกลิ้งแก้งปรากเราเพราะพระกรรมท่านพคุณน้อยหรือระแวงน้ำใจพวกเราตระกูลท้องสื่อ ระแวงน้ำใจพี่เพราะเป็นเชื้อสายแขกเทศ รับสั่งแต่ละคำเหมือนมีดมาฉีกเชือด แล้วมีหน้าเข้ามาตรัสสั่งให้พาเจ้าแสนเข้าถวายรูปเทียนดอกไม้วันพรุ่งนี้ น้องจะมองพระพักตร์ท่านกระไรไหว ผิดนักเดี๋ยว

ก็ได้วางกรรมกันหน้าตานั้น พระภรรรณท่านพกนุ่นแต่ปากน้องก็ไม่ได้ผูกพันไว้นั้นะ”

“จู้! จู้! ตายแล้ว แม่เนื้อหอมจอมใจของพี่ แม่กลั่นจันทน์ฟุ้งฟักก่อน เราเป็นข้าท่านนะน้อง จะมาถืออะไรกับพระวาจาดรัสสัพยอกเล่นเล็กๆ น้อยๆ เพราะทรงพระเมตตา”

“ฮี้! หยอก! หยอกแถมหยอกสิไม่ว่า คำสองคำก็ไอ้ลูกแขกเทศ คำสองคำก็นั่งพุดจิบจิ้น เพราะท่านรำลึกถึงสัญชาติปู่ย่าตายายของเราอยู่ไม่วายใช่ไหมล่ะว่าเรานะมันมาปักเสาลงที่กรุงนี้ไม่ทันที่ชั่วคน ไม่ใช่ผู้ดีเชื้อสุโขทัยเหมือนอย่างท่านฮี้! ชั่วๆ ดีๆ เราก็ไม่เคยกระทำปดุมตาดเหมือนพวกท่านที่เข็อดีๆ ที่ท่านห้ามกะทันหันไม่ให้ห้องไปกับพี่ก็เพราะไอ้พวกปากหอยปากปูใช่ไหมล่ะ ไอ้ขุนพรหมปากพลอย ไอ้ขุนจ้อยปากขวดไปทูลกระชิบกระซาบใช่ไหมล่ะ มันไปเป่าพระภรรรณทูลว่า ถ้าปล่อยให้ห้องกับลูกลงเรือสำเภาไปกับพี่ละก็พี่จะไม่กลับมา จะสูญเสียเงินทั้งคน ทั้งความตื้นลึกหนาบางในกรุงก็จะกระจายไปถึงหูไอ้พม่ารามัญเนน พระภรรรณท่านเบาเหมือนจะปลิวไปกับลมใช่ไหมล่ะ” หล่อนขอยืมไม้ได้วันจังหวะให้ใครสอด ระวังกับเสียงสะอื้นผลักไสหมอนข้าง สามีนุ่มรูปงามตกลใจเพียงจะสิ้นชีวิต

“น้องจำ ราปากราคาเสียบ้าง ใครได้ยื่นเข้าราชภักจะมาถึงตัว เจ้าชีวิตนะน้อง ยามไปปรดก็เหมือนน้ำ ยามพลิกคว่ำก็เหมือนเรือครอบ ข้อใหญ่ใจความที่น้องชอกช้ำหนักหนา ก็คือจะไม่ได้ตามไปคุมพี่ เกรงที่จะพาเอาตัวความมาเหมือนเมื่อคราวมุกอวย พี่บอกเท่าไรน้องก็ไม่คลายใจ น้องไม่เชื่อพี่ ก็เราผิวเมียงกันเหมือนดวงชีวิตเดียวกันอย่างนี้แล้วยังมีเวลาระวาง ก็นั่นท่านอยู่ที่บนโน้นห่างไกลเราออกไปเหมือนขอบฟ้ากัน จะให้ท่านเชื่อเราจนสิ้นซากกระแวงได้อย่างไร น้องเชื่อพี่บ้างไหมล่ะ”

จริงสิ จนบัดนี้หล่อนก็ยังไม่ปลงใจเชื่อ ยังไม่สิ้นระวาง ยิ่งรักยิ่งไม่เชื่อ คำของสามีเป็นความจริงที่เสียดแทงใจดำของหล่อน จึงแสร์งกลบเกลื่อนเสียด้วยกระบวนพยศด้วยอาการผลักไสทุบตีเขา

“พี่เป็นใจด้วยเจ้าชีวิตดอกกระมัง สมใจพี่สิคราวนี้ เทียวนี้ละนางแขกตาฉำ นางพม่าหน้าขึ้น ปล่อยให้ห้องอกเป็นหนองอยู่บ้านกับเจ้าแสน”

“ถ้าน้องอยากมีนางทาสสิบสองภาษา พี่ก็จะหามาให้จริงๆ อ้าว ออย่าสิ

โอ๊ย อย่า พี่เสียตายน้องจะหักเสียเปล่า เพราะเนื้อพี่มันแข็ง ข้อยเล็บกรีดนิ้วให้พี่ตูดกว่า” ว่าแล้วเขาก็ฉวยมือน้อยนั้นขึ้นประจวบที่ละนิ้วจนครบสิบ แม่กลืนจันทน์ค้อยคล้ายชุ่นหมอง ใครบ้างจะไม่คล้ายอารมณ์ชุ่น เมื่อหล่อนรู้อยู่แก่ใจว่าชายรูปงามผู้นี้เป็นสิทธิ์แก่ตัวหล่อน บทรักบทโลมอันโอบกระชับหัวใจของเขทั้งสองนั้น หากว่าจะมีอันเป็นนาน ๆ ครั้งก็พลัดไปเผื่อแผ่แก่นางอื่นบ้างก็ในยามเหงา หล่อนเองก็รู้อยู่แก่ใจเสมอว่าพวกผู้ชายไม่ว่าไทยแท้หรือเชื้อแขกเชื้อจีน เหมือนบรรพบุรุษบางสายของหล่อนและเขาก็ตามที่ ก็ย่อมจะเหมือนกันหมดนั่นแหละ ขอแต่เพียงให้เขาเหล่านั้นถือคำพิงเพยที่ว่า ‘ยามไร่ได้ตัดดอกหญ้าแซมผม’ นั้นไว้ให้มันคงจริง ๆ ก็แล้วกัน เมื่ออดข้าวเขาก็ต้องกินเผือกมันพอประทังชีพ หัวเผือกหัวมันบุกกลอยนั้นหรือจะมาเทียบธัญชาติอันหอมหวานหุงร้อนละมุนละไมในขามเงิน หล่อนทอดกายลงพิงอกอุ้งของสามี ผมหอมกรุ่นของหล่อนสยายคลุมครึ่งไหล่กว้างแกร่งของเขา ถอนใจยาวและถามเนือย ๆ อย่างทอดอาลัย

“แล้วเรื่องเจ้าแสนล่ะคะ นี้น้องให้พี่เลี้ยงพาไปเล่นเรือคนคุณย่า เห็นหน้าลูกใจคอมันท้อแท้”

“เออแปลก มีแต่เขาเห็นหน้าลูกแล้วจะข่มขืน เจ้าแสนนะจะเป็นไร ชะต้ามันก็ตามพันธุ่นั้นแหละ ไอ้หุ้มแพรหัวหมื่นมหาดเล็กนะมันของประจำพวกเรานี้น้อง พี่นะเข้าถวายดอกไม้รูปเทียนตั้งแต่แผ่นดินนั้น ชุนหลวงท้ายสระโน้น ยิ่งยอมกว่าเจ้าหนูเดี๋ยวนี้เป็นเท่าไร ๆ พี่เพ็งจะหกขบดอกกระมัง เปิดกรวยดอกไม้เองก็ยังไม่ถูกด้วยซ้ำไป พวกหุ้มแพรที่เขาช่วยอุ้มเข้าไปเขายังหัวเราะกันมาจนเดี๋ยวนี้”

“มันเรื่องอะไรกัน ถึงได้ต้องถวายกันตั้งแต่ดินตะแต่อย่างนั้นคะพี่” หล่อนเพียรจะคุยเรื่องให้ได้ด้วยฤทธิ์ไม่ชอบอารมณ์

“เออ แม่กลืนจันทน์นี่ไม่น่าจะถามเลย ก็บ้านน้องเองล่ะ พอตั้งท้องก็เห็นวังถวายตำหนักโน้นตำหนักนี้ทั้งข้างหน้าข้างใน ไม่ถวายได้อย่างไรจะ ท่านผลัดกันขึ้นบัลลังก์ผลัดกันลงบัลลังก์ไม่ได้หยุด ไม่ถวายท่านเสียแต่เนิ่น ๆ ท่านจะรู้หรือว่าจะเป็นข้าเจ้าไหนแน่ แล้วยิ่งอย่างบ้านพี่ น้องก็รู้อยู่แล้ว คุณอาบ้านเล็กเป็นข้าในกรมทางโน้น คุณพ่อพี่สมัครข้างนี้ แล้วยังโง่งมที่นี้ ไม่ถวาย

เสียแต่แว้อออกมาเน่ดีเท่าไรแล้ว เจ้าแสนของเราเน่ก็เหมือนกัน มันก็ต้องมีเจ้ามี นายเข้าคราวหนึ่งละเป็นแน่ แล้วคราวนี้ท่านตรัสลงมาเองว่าให้เข้าถวายตัวแล้วเรา จะมีปัญญาอีกเยื้องเมื่อนั้นเกิด เมื่อนั้นเกิดได้อีกยังงี้”

“ก็เป็นอันว่า พรุ้งนี้พี่เข้าเฝ้ากราบถวายบังคมลา แล้วก็ลูกเข้าเฝ้าถวาย ตัวพร้อมกันเป็นเรื่องเดียว”

“จ๊ะ ก็อย่างนั้นซีจ๊ะ เห็นแว่ว ๆ ออกมาว่า จะโปรดประทานสมเด็จพะระ มหาอุปราชข้างหน้า มหาเด็กรุ่นเด็กที่ถวายตัวระยะนี้ละก็โปรดประทานสมเด็จ พระมหาอุปราชทั้งนั้น”

“ทำไมล่ะจ๊ะ”

“อ้าว ก็ท่านเตรียมหาข้าคนไว้ให้ลูกท่านนะซี พระองค์ท่านชนมาเยอะ แล้ว ประทานพระราชวังบวรไปจะได้ไปทรงฝึกหัดตามพระทัย กว่าจะเสด็จขึ้นผ่าน แผ่นดิน พวกมหาเด็กรุ่นข้าหลวงเดิมพวกนี้ ก็พอรู้หนุ่มทันใช้พอดี พระราชวัง บวรท่านเก่งเสียด้วยนะ ภาพยกลอนเคลงฉันทท่านก็ดี ฝีมือลายมือท่านก็ดีเข้มงวด พอจะเป็นหลักแผ่นดินได้”

“เฮ้อ หนักใจแต่ท่านพี่น้องไม่รักกันเสียเลย มีคบหากันอยู่แต่ท่านพระองค์ แยกองค์เดียว กรมเทพพิพินนะ”

“เฮ้อ นั้นซินะ นานหนักใจจริงเรื่องนี้ แต่ว่าเรื่องนั้นมันเกินสติปัญญาของเราที่เป็นข้าแผ่นดิน จะอย่างไรก็สุดแล้วแต่ฟ้าดินจะบันดาลเกิด คึกพมาเวลานี้ก็ เจียบดีอยู่ แต่ไม่รู้เลยว่ามันจะปะทุขึ้นอีกเมื่อไร เพราะอย่างนั้นพี่จึงต้องออกไปหา ม้าเมืองเทศมาไว้ใช้ในราชการ”

“อ้าว ไม่ได้ไปซื้อเพชรหรือหรือจะ ไหนว่าโปรดเกล้าฯ ให้ออกไปหาเพชร ดี ๆ งาม ๆ มรกตเม็ดใหญ่ ๆ จะต้องไปถึงเมืองยักษ์กะกร้า”

“ก็ซื้อเพชรด้วย แต่ที่สำคัญคือม้า และใจพี่คิดว่าออกไปคราวนี้พบปะพวก ญาติพี่น้องทางฝ่ายเจ้าคุณทวดท่าน จะเลือกหาคนแล่นเรือเก่ง ๆ ฝีมือดี ๆ เข้ามา ไว้เป็นกำลังสักคร้วสองคร้ว ให้ผลประโยชน์เขาให้พอใจคงจะพอหาได้”

“ญาติทางท่านทวด แหม ยังมีอยู่อีกหรือจ๊ะ นับกันถูกได้ยังงี้”

“ยังมีอยู่ถม ก็คุณปู่ทวดคนกลางท่านเอาเรือกลับออกไปแล้วไม่กลับมาอีก

เลยนั่นเป็นไรละ ท่านคิดถึงคุณพ่อคุณแม่ท่าน ได้เป็นถึงออกพระแล้วสิ พระศรี-
วรชานอย่างไรละ”

“โอ๊ย จะตาย พวกอาบุญจ้าม่าดำเหมือนถ่าน” แม่นางกลั่นจันทน์สั้ยบอก
อย่างจริงจัง ด้วยว่าพวกพ้องทางหล่อนนั่นล้วนแต่ชาวผ่อง ที่เลือดยังใกล้เคียงไปถิ่น
เดิมก็ชาวเหลือง ที่กลายมาเป็นไทยหลายชั่วคนแล้วอย่างตัวหล่อน หล่อนก็ชาว
อมเลือดอมผาดเป็นสีกุหลาบเรื่องอย่างน่าพิศวง หลวงนายสิทธิ์ทำนัยน์ตาชนิดที่
ภรรยาหวงแหนอีกครั้ง พลงงตอบเสียงนุ่มนวลแม้จะมีน้ำเสียงรื่นเรียงชวนที่อยู่ในที่

“พี่น้องดำนักเงี้ยวหรือ เออ จะทำอย่างไรกับคนรูปชั่วตัวดำ แต่รูปนอก
เท่านั้นนะจะทีี่สถาน ใจพี่น้องใสแจ๋วแนวแน่อยู่ที่ตรงแม่กลั่นจันทน์ เออ ก็แต่ว่า
พี่รูปชั่วตัวดำออกปานนี้ แล้วทำมัย ทำไมหนอแม่กลั่นจันทน์ถึงได้หวงแหนพี่น้อง
ล่ะจ๊ะ”

ไม่มีคำตอบ ไม่มีแม้กระทั่งเสียงคนจะเคลื่อนไหวไปมาในที่ใกล้ ทาสีใช้ใน
เรือนต่างก็รอบรู้กิจการของตน และได้รับการอบรมขัดเกลาขึ้นมาในเรือนของครอบครัว
อันมีศักดิ์ตระกูล เขาเหล่านั้นระคนไปด้วยความรัก และทั้งความเห็นอกเห็นใจ
ในมูลนายพ่อกับที่แม่ไม่ล่วงล้ำเข้าไปในตรีโอราน เขาเหล่านั้นรู้กาลละดีพ่อกับที่ห้าม
กันเองว่า ในยามใกล้เวลาจะจากเข่นนี้มีบ่งครวจะกล้ากรายเข้าไปให้เกิดความ
รำคาญแก่คนทั้งสอง ผู้สนิทเล่นหาซึ่งกันและกันเหมือนดวงชีวิตเดียว ในที่นั้น
ยามนั้น จึงมีแต่เสียงกรังกรังไหวระริกของระย้าแก้วเชิงเทียนและช่อชวาลา เสียง
จู้จี้ของนกในพุ่มไม้และเสียงพลอดพ้อของนกโนรีสีปานชาติในกรงหุ้มตาตบคองนาง
ยี่ใกล้เวลาจะจาก คนทั้งสองยิ่งสงวนเวลาที่จะได้อยู่ด้วยกันแต่ลำพัง แลในยาม
เช่นนี้ไม่ผิดเลย ถ้าจะย้อนเอาค่าของกวีสมัยหลังอีกนานเข้าต่อมายิ่งขึ้นไปประกอบ

“เรื่อยเรื่อยภุมรินบินว่อน

เกลือกเกสรบัวทองผ่องใส

เรื่อยเรื่อยรสสุคนธ์ปนไป

สองหัวใจจ้อจิตสนิทกัน”